

Edustandaard
Werkgroep IAA
Begrippen

1. Bijlage A: Begrippen

Deze lijst bestaat uit een aantal relevante basisbegrippen uit de Uniforme Set van Eisen (USvE¹). De begrippen die mogelijk hierin ontbreken zijn overgenomen uit het Netwerk (voor Elektronische Toegangsdiensten) eHerkenning & Idensys (NvETD²), of de werkgroep (WG) heeft hiervoor een eigen definitie geformuleerd.

Begrip	Omschrijving	Bron
Afsprakenstelsel	Het geheel aan afspraken op gebied van organisatie, besturing, toezicht, beheer, architectuur, toepassingen, techniek. procedures en regels aangaande het Netwerk (voor Elektronische Toegangsdiensten) in een bepaalde vastgestelde versie. Het doel is betrouwbare authenticatie en verstrekking van identiteitsinformatie op basis van de eHerkenningdiensten van een goed gereguleerd netwerk voor eHerkenning. Dit begrip kan ook voor andere IAA stelsels gebruikt worden, zoals het Entree Federatie of SURFconext stelsel (WG).	USvE
Authenticatie	De controle (het staven) van een geclaimde identiteit van een Gebruiker	USvE
Authenticatiedienst (AD)	Een Authenticatiedienst (AD) voert authenticatieprocedures uit waarmee Gebruikers worden geauthentiseerd daarbij gebruikmakend van elektronische Authenticatiemiddelen verstrekt door een Middelenuitgever. De Authenticatiedienst levert op basis van de authenticatieprocedure een Authenticatieverklaring aan de Toegangsdienst.	USvE
Authenticatieketen	De Authenticatieketen bestaat uit één Authenticatiedienst en één of meerdere Toegangsdiensten en Middelenuitgevers. Gezamenlijk kunnen deze partijen een Gebruiker authenticeren ten behoeve van een Dienstverlener	USvE
Authenticatiemiddel	Een middel op grond waarvan authenticatie van een gebruiker kan plaatsvinden. In de eIDAS uitvoeringsverordening EU 2015 / 1502 wordt aan Authenticatiemiddelen gerefereerd als "elektronisch identificatiemiddel".	USvE
Authenticatieverklaring	Een gestandaardiseerd elektronisch bericht (conform koppelvlakspecificaties) opgesteld en ondertekend door een Authenticatiedienst, ten behoeve van en versleuteld voor een Ontvangende Partij. De Authenticatiedienst verklaart	USvE

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/12/15/uniforme-set-van-eisen>

² <https://afsprakenstelsel.etoegang.nl/display/as/Begrippenlijst>

	<p>daarmee dat hij een Gebruiker succesvol heeft geauthenticeerd als de meegeleverde Versleutelde Identiteit/Pseudoniem volgens eisen die het normenkader stelt aan betreffende Betrouwbaarheidsniveau voor een bepaalde handeling of Dienst.</p>	
Autorisatie	<p>Het verlenen van toestemming (een bevoegdheid) aan een geauthenticeerde partij om toegang te krijgen tot een bepaalde dienst of toestemming om een bepaalde actie uit te voeren.</p> <p>Een autorisatie kan worden vastgelegd in toegangsrechten. Het verlenen van toegang kan (mede) gebaseerd zijn op die in toegangsrechten vastgelegde autorisatie.</p> <p>Autorisatie is geen synoniem voor machtiging.</p>	NvETD
Autorisatielijst BSN	<p>De Autorisatielijst BSN is een lijst met Dienstverleners die geautoriseerd zijn voor ontvangst van het BSN, beschikbaar gesteld en ondertekend door de Beheerorganisatie BSNk. Deze Dienstverlener moet daarvoor minimaal één Dienst hebben waarvoor hij een wettelijke taak uitvoert waarbij een BSN nodig is. Een Dienstverlener moet dan aan de eisen voldoen die de Wet GDI stelt aan een Dienstverlener (onder meer op de gebieden privacy en beveiliging).</p>	USvE
Betrouwbaarheidsniveau	<p>In dit kader, de mate van zekerheid die over de identiteit van een Gebruiker gegeven kan worden bij gebruik van zijn Authenticatiemiddel. De eIDAS-verordening onderscheidt de niveaus laag, substantieel en hoog. De uitvoeringsverordening EU 2015/1502 definieert de eisen aan deze betrouwbaarheidsniveaus.</p>	USvE
BSN	<p>Het Burgerservicenummer (BSN) is het Persoonlijke identificatie nummer van de Nederlandse overheid voor natuurlijke personen.</p> <p>Een BSN is een identificatienummer. Dit is een nummer dat bij wet is voorgeschreven om een persoon te identificeren en mag alleen worden gebruikt voor de uitvoering van die wet. Of voor doeleinden die in de wet staan. Dat staat in artikel 24 van de Wet bescherming persoonsgegevens. Organisaties kunnen het verbod om het BSN te gebruiken niet doorbreken door toestemming aan mensen te vragen voor het gebruik van hun BSN.</p>	USvE /AP ³

³ <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/identificatie/burgerservicenummer-bsn>

BSN-domein	Het onderdeel binnen het Publieke domein waarin het BSN bij de interactie gebruikt wordt.	USvE
BSNk	Het BSNk is een voorziening in het kader van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) die het mogelijk maakt om publieke en private authenticatiemiddelen te gebruiken in het publiek domein.	USvE
Dienst	Een Dienst is een samenstel van elektronisch aanbod waarvoor authenticatie voorwaardelijk is.	USvE
Dienstverlener	Dienstverlener is een rol die elektronische Diensten aanbiedt aan Gebruikers waarvoor Authenticatie voorwaardelijk is. Ook wel Dienstaanbieder (TD).	USvE
GDI	De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) van de overheid bestaat uit standaarden, producten en voorzieningen die gezamenlijk gebruikt worden door (alle) meerdere overheden, vele publieke organisaties en in een aantal gevallen ook door private partijen.	USvE
Gebruiker	Een Natuurlijk persoon die een Authenticatiedienst gebruikt voor Authenticatie ten behoeve van het afnemen van een Dienst bij een Dienstverlener. Ook wel Dienstaafnemer (NvETD).	USvE
Gemachtigde	De partij die (op grond van wet of machtiging c.q volmacht) bevoegd is om in naam van de vertegenwoordigde bepaalde handelingen te verrichten waarvan de rechtsgevolgen worden toegerekend aan de vertegenwoordigde. Voorzover gemachtigde een natuurlijk persoon is, geldt geen beperking ten aanzien van het voorkomen van niet ingezetenen als gemachtigde. Zo kan ook een buitenlandse natuurlijke persoon gemachtigde zijn.	NvETD
Identificeren	Het noemen van attributen van een entiteit om deze in een bepaalde context uniek aan te duiden. In de context van Elektronische Toegangsdiensten gaat het over identificatie van partijen.	NvETD
Identiteit	De volledige maar dynamische set van alle attributen behorende bij een bepaalde entiteit die het mogelijk maakt betreffende entiteit van andere te onderscheiden. Elke entiteit heeft maar één identiteit. De identiteit behoort toe aan de entiteit.	NvETD
Machtiging	Een herroepbare bevoegdheid die een vertegenwoordigde verleent aan een andere partij (de gemachtigde) om in naam van eerstgenoemde rechtshandelingen te verrichten.	NvETD
Machtigingenregister	Een vereiste Rol binnen het Netwerk (voor Elektronische Toegangsdiensten) die door een Deelnemer aan het Afsprakenstelsel (AS) wordt ingevuld en die de verantwoordelijkheid heeft voor	NvETD

	het registreren, beheren, controleren van machtigingen en andere bevoegdheden en het afleggen van verklaringen over bevoegdheden (c.q. het op verzoek van de Gebruiker verstrekken van machtigingsverklaringen).	
Machtigingverklaring	Een elektronisch vastgelegde verklaring waaruit het bestaan en de juistheid kan worden opgemaakt van een in een geregistreerde machtiging zoals deze gecontroleerd is in een Machtigingen-register ten behoeve van een bepaalde handeling of dienst.	NvETD
Middelenuitgever	De Middelenuitgever (MU) is een rol van een Participant die een elektronisch Authenticatiemiddel verstrekt aan de Gebruiker en het middel bij het BSNk activeert voor gebruik in het Publieke domein. De Middelenuitgever biedt de Gebruiker de mogelijkheid om zijn Authenticatiemiddel(en) te beheren en zorgt ervoor dat het BSNk Inzageregister een actuele status van de Authenticatiemiddelen (of de relatie) heeft.	USvE
Natuurlijk persoon	Een individueel menselijk wezen en subject van rechten en drager van plichten.	USvE
Niet Natuurlijk Persoon	Hetzij een rechtspersoon, hetzij een samenwerkingsverband van natuurlijke personen en/of rechtspersonen.	USvE
Ondertekendienst	Een rol binnen het Netwerk (voor Elektronische Toegangsdienssten) die door een Deelnemer aan het Afsprakenstelsel (AS) wordt ingevuld. In opdracht van een Dienstverlener (DV) ondersteunt deze de Gebruiker bij het ondertekenen van een PDF-document.	NvETD
Participant	Een partij in de Authenticatieketen waarvan is vastgesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dat deze voldoet aan de eisen zoals gesteld in de Uniforme Set van Eisen. Ook wel Deelnemer (NvETD).	USvE
Polymorfe identiteit/pseudoniem	Polymorfe Identiteit (PI) en de Polymorfe Pseudoniem (PP) zijn specifieke cryptografische elementen die op aanvraag van een Middelenuitgever door het BSNk afgeleid worden van een identiteit van de Gebruiker (BSN in geval van het Publiek Domein). De PI en PP zijn specifiek voor de aanvragende Middelenuitgever en daarom worden ze genoteerd als (voorbeeld RDW): PI@RDW en PP@RDW. Deze PI@MU en PP@MU1 kunnen gebruikt worden door een Authenticatiedienst om een Gebruiker te authenticeren (zie USvE voor meer informatie).	USvE
Protocoltranslatie	Functie om volgens een bepaalde voorschriften een voorspelbare en betrouwbare translatie van	WG

	een protocol uit te kunnen voeren, bijvoorbeeld van SAML naar OpenID Connect. Deze functie wordt beschreven in het Toekomstperspectief toegang.	
Publieke domein	Het domein waarbij interacties plaatsvinden tussen natuurlijke personen / niet-natuurlijke personen enerzijds en de Dienstverleners met een publieke taak anderzijds. Een Dienstverlener is 'publiek' wanneer het een bestuursorgaan in de zin van afdeling 1.1 van de Algemene wet bestuursrecht betreft, maar ook wanneer het andere overheidsorganen alsmede natuurlijke en rechtspersonen, niet zijnde overheidsorganen betreft, die vanwege het uitoefenen van een publieke taak gerechtigd zijn het burgerservicenummer (BSN) te gebruiken.	USvE
Single Sign On	Een functie die wordt gefaciliteerd zoals omschreven in het Afsprakenstelsel (AS), waardoor een authenticatie van een gebruiker wordt hergebruikt, waardoor deze gebruiker niet opnieuw hoeft in te loggen.	NvETD
Specifiek pseudoniem	Pseudoniem dat gedurende een langere periode toegepast wordt in een specifiek werkingsdomein. Een dienstverlenerspecifiek pseudoniem is steeds hetzelfde voor dezelfde Dienstverlener (DV) in wiens context het gebruikt wordt, een dienstafnemerspecifiek pseudoniem is steeds hetzelfde voor de context van één dienstafnemer etc.	NvETD
Toegangsdienst	Een Toegangsdienst (TD) verstrekt verklaringen over de identiteit van een Gebruiker aan de Dienstverlener. Op basis van deze verklaring besluit de Dienstverlener over toegang van de Gebruiker tot de Dienst. De Toegangsdienst verstrekt de verklaringen op basis van verklaringen van een Authenticatiedienst. De Toegangsdienst biedt de Gebruiker de mogelijkheid een Authenticatiedienst te kiezen.	USvE
Verklaring	Een elektronisch vastgelegd bericht dat gevraagde identiteitsinformatie en attributen bevat conform de koppelvlakspecificaties en waarvoor een bepaalde Deelnemer aantoonbaar instaat. Afhankelijk van de betreffende identiteitsinformatie wordt gesproken van een authenticatieverklaring, een machtigingsverklaring of een Ketenverklaring. Een verklaring kan andere verklaringen omvatten en voor de aantoonbaarheid vereisen, dan wordt gesproken over een verklaring over x en y waarbij de wijze waarop de verklaringen in elkaar grijpen in detail in de Interface specifications is beschreven.	NvETD

Vertegenwoordigde	De partij die de vertegenwoordiger de bevoegdheid heeft verleend om in naam van eerstgenoemde te handelen.	NvETD
Vertegenwoordiger	De Partij die bevoegd is om een andere partij (de vertegenwoordigde) te vertegenwoordigen in het verrichten van handelingen met derden.	NvETD
Vertegenwoordiging (vertegenwoordigen)	<p>De rechtsfiguur die inhoudt dat de rechtsgevolgen van een door een bepaalde Partij (de Vertegenwoordiger of Gemachtigde) in naam van een andere partij (de Vertegenwoordigde dienstafnemer) met een derde verrichte handeling aan de vertegenwoordigde worden toegerekend. De Bevoegdheid tot het verrichten van vertegenwoordigingshandelingen vloeit voort uit hetzij de wet hetzij een volmacht (privaatrecht) hetzij uit een machtiging (bestuursrecht). Zo'n bevoegdheid kan eventueel ingeperkt zijn tot bepaalde rechtshandelingen, of een bepaalde relevante omvang ten aanzien van rechtshandelingen.</p> <p>In privaatrechtelijke context wordt naast het begrip vertegenwoordiger, agent of gevolmachtigde gehanteerd in plaats van gemachtigde.</p>	NvETD
Wettelijke vertegenwoordiging	<p>Een Vertegenwoordiging (vertegenwoordigen) die voortvloeit uit de wet zonder dat er sprake is van het toekennen van een volmacht of machtiging door de Vertegenwoordigde.</p> <p>Voorbeelden zijn: de bestuurder(s) van een Rechtspersoon, de curator, de ouders van een minderjarige.</p>	NvETD